

มาตรฐานการปฏิบัติงาน
เทียบโอนความรู้
และประสบการณ์งานอาชีพ
เพื่อการประกันคุณภาพการอาชีวศึกษา

ศิริรักษ์ รัชชุตานติ

การประกันคุณภาพอาชีวศึกษา

การสร้างความมั่นใจว่าคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาได้เป็นไปตาม
มาตรฐานการอาชีวศึกษา ตรงกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง
ตลาดงาน และสังคม โดยมีองค์ประกอบในการดำเนินงาน
ได้แก่ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ

คุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพ

การรับรองระดับความรู้ ความสามารถ และเจตคติที่เกิดจากการ
เรียนรู้ ฝึกอบรบจากการศึกษาอาชีวศึกษา ซึ่งผู้ที่จะได้รับคุณวุฒิ
การศึกษาวิชาชีพจะต้องสำเร็จการศึกษาวิชาชีพตามหลักเกณฑ์ที่
หลักสูตรกำหนด

มาตรฐานการปฏิบัติงาน

กรอบที่กำหนดเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงาน ประกอบด้วย มาตรฐาน ข้อกำหนด ตัวบ่งชี้ คำอธิบาย และข้อมูลประกอบการพิจารณา

คุณภาพ

การดำเนินการ ได้ตามมาตรฐานการปฏิบัติงานที่กำหนด สามารถวัดและประเมินได้ โดยใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ เกณฑ์การตัดสินใจ และแบบประเมินตนเอง

คุณภาพผู้เรียนอาชีวศึกษา

คุณลักษณะสำคัญของผู้เรียนอาชีวศึกษา

- **ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์** ได้แก่ คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ พฤติกรรมลักษณะนิสัย และทักษะทางปัญญา
- **ด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะทั่วไป** ได้แก่ การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การทำงานร่วมกับผู้อื่น การพัฒนาการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน การใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การประยุกต์ใช้ตัวเลข และการจัดการและการพัฒนางาน
- **ด้านสมรรถนะวิชาชีพ** ได้แก่ สมรรถนะที่ประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะในสาขาวิชาชีพ

รูปแบบมาตรฐานการปฏิบัติงานเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์งานอาชีพ

มาตรฐาน เป็นประเด็นหลักหรือหัวข้อหลัก

ข้อกำหนด เป็นหัวข้อเรื่องรองภายใต้มาตรฐาน

ตัวบ่งชี้ เป็นสิ่งที่ต้องการวัด บ่งบอกถึงคุณภาพในการปฏิบัติงาน

คำอธิบาย เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับตัวบ่งชี้ ซึ่งจะสามารถนำไปปฏิบัติได้ตรงตามตัวบ่งชี้ ภายใต้ข้อกำหนด และมาตรฐาน

ข้อมูลประกอบการพิจารณา เป็นรายละเอียดของกระบวนการที่สถานศึกษานำไปดำเนินการภายใต้ตัวบ่งชี้ ข้อกำหนด

มาตรฐานการปฏิบัติงานที่กำหนด เพื่อประกอบการตัดสิน

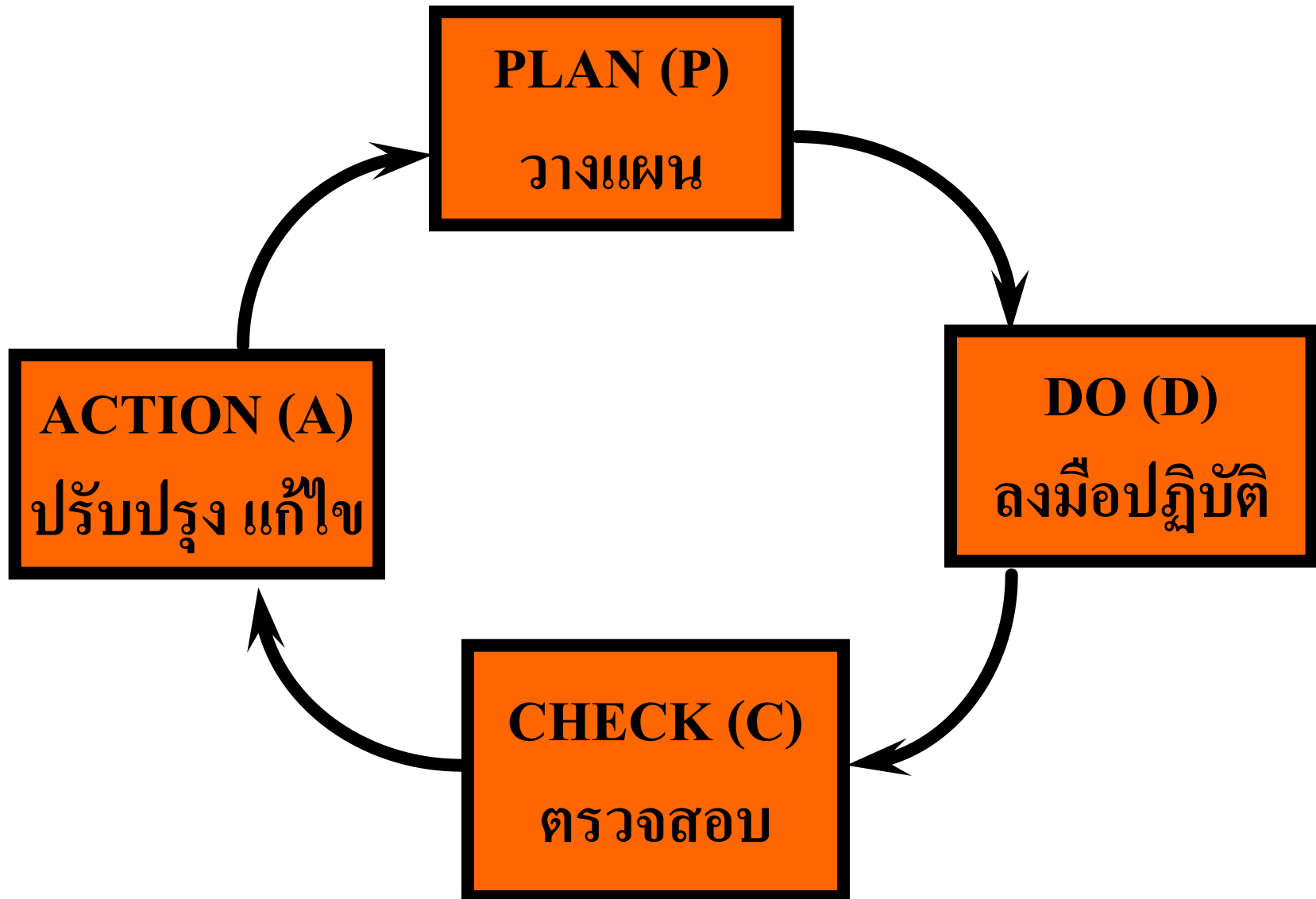
รูปแบบมาตรฐานการปฏิบัติงานเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์งานอาชีพ (ต่อ)

ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ เป็นประเด็นสำคัญในรายละเอียดของ
กระบวนการที่สถานศึกษาได้มีการดำเนินการ ซึ่งนำไปสู่การตัดสิน
คุณภาพ

เกณฑ์การตัดสิน เป็นข้อกำหนดที่บ่งบอกถึงระดับคุณภาพการ
ปฏิบัติงานของสถานศึกษาว่าอยู่ในระดับใด

แบบประเมินคุณภาพ เป็นคู่มือในการกำกับ ตรวจสอบ และ
ประเมินตนเอง

รูปแบบการนำมาตรฐานฯ ไปใช้ในสถานศึกษา

รูปแบบการนำมาตรฐานฯ ไปใช้ในสถานศึกษา (ต่อ)

การวางแผน (Plan)

การเตรียมการ การแต่งตั้งคณะกรรมการในแต่ละเรื่อง การทำความเข้าใจกับบุคลากรเกี่ยวข้อง การกำหนดในแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา การศึกษาเอกสาร ระเบียบต่างๆที่เกี่ยวข้อง และการศึกษาวิเคราะห์มาตรฐานการปฏิบัติงาน เทียบโอนประสบการณ์งานอาชีพ จัดทำคู่มือปฏิบัติ

รูปแบบการนำมาตรฐานฯ ไปใช้ในสถานศึกษา(ต่อ)

การดำเนินการ (Do)

การทำตามแผนที่ได้กำหนด การส่งเสริมสนับสนุน จัดตั้งอำนาจ
ความสะดวก การกำกับ ดูแล การนิเทศภายใน

การตรวจสอบ ประเมินตนเอง (Check)

การใช้แบบประเมินตนเอง การวิเคราะห์และสรุปผลการประเมิน
การนำเสนอผลต่อผู้บริหารและคณะกรรมการ

การวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็ง

การปรับปรุงแก้ไข (Act)

การแก้ไขข้อบกพร่อง การปรับปรุงงาน และการวางแผนในช่วง
ต่อไป

มาตรฐานที่ 1 การจัดระบบงานเทียบโอนความรู้ และประสบการณ์งานอาชีพ

ข้อกำหนดที่ 1 สถานศึกษาควรจัดระบบการประเมิน
เทียบโอนความรู้และประสบการณ์งานอาชีพ

1.1 การจัดบุคลากรดำเนินงาน

1.2 การจัดเอกสารและข้อมูล

1.3 การจัดระบบงานและกระบวนการเทียบโอน

มี 5 ตัวบ่งชี้

มาตรฐานที่ 2 การประเมินเทียบโอนความรู้และ ประสบการณ์งานอาชีพ

ข้อกำหนดที่ 2 สถานศึกษาควรดำเนินการประเมินเทียบ
โอนความรู้และประสบการณ์งานอาชีพ

2.1 การจัดการประเมินเบื้องต้น

2.2 **การจัดการประเมินความรู้และประสบการณ์**

มี 2 ตัวอย่าง

มาตรฐานที่ 3 การจัดการศึกษาประเมินเทียบโอน ความรู้และประสบการณ์งานอาชีพ

ข้อกำหนดที่ 3 สถานศึกษาควรจัดการศึกษาสำหรับผู้ขอเทียบ
โอนความรู้และประสบการณ์

- 3.1 การจัดแผนการเรียนและแผนการประเมินเทียบโอนความรู้และ
ประสบการณ์รายบุคคล/รายกลุ่ม
- 3.2 การจัดตารางเรียนสำหรับผู้ขอประเมินฯ รายบุคคล/รายกลุ่ม
- 3.3 **การจัดกระบวนการเรียนรู้เน้นสมรรถนะและผู้เรียนเป็นสำคัญ
สำหรับผู้ขอประเมินฯ รายบุคคล/รายกลุ่ม**
- 3.4 การจัดประเมินมาตรฐานวิชาชีพเพื่อรับรองคุณภาพผู้ขอเทียบโอนฯ ที่
สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

มี 4 ตัวอย่าง

มาตรฐานที่ 1 การจัดระบบงานเทียบโอนความรู้

และประสบการณ์งานอาชีพ

ตัวบ่งชี้

1. ระดับความเหมาะสมและเพียงพอในการจัดบุคลากรดำเนินงานเทียบโอนความรู้ และประสบการณ์งานอาชีพตามสาขาวิชา/สาขางาน และลักษณะงานที่เกี่ยวข้อง
2. ร้อยละของคณะกรรมการที่สามารถให้คำปรึกษาแนะนำและสามารถ ปฏิบัติงานเทียบโอนความรู้และประสบการณ์งานอาชีพในส่วนของงานที่ รับผิดชอบได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ
3. ระดับความเหมาะสมและเพียงพอของเอกสารและข้อมูลที่ใช้ในการ ปฏิบัติงานเทียบโอนความรู้และประสบการณ์งานอาชีพ
4. ระดับคุณภาพของระบบงานและกระบวนการประเมินเทียบโอนความรู้และ ประสบการณ์งานอาชีพ
5. ผู้ขอประเมินมีความพึงพอใจต่อคุณภาพการบริหารจัดการระบบการประเมิน เทียบโอนความรู้และประสบการณ์งานอาชีพ

มาตรฐานที่ 2 การประเมินเทียบโอนความรู้และ ประสบการณ์งานอาชีพ

ตัวบ่งชี้

6. ระดับคุณภาพของการปฏิบัติงานประเมินเบื้องต้น เพื่อตรวจสอบความรู้และประสบการณ์ของผู้ขอประเมินกับรายวิชา/กลุ่มวิชาที่ขอเทียบความรู้และประสบการณ์งานอาชีพ
7. ระดับคุณภาพของการปฏิบัติงานประเมินความรู้และประสบการณ์เข้าสู่หน่วยกิตรายวิชา/กลุ่มวิชาในหลักสูตร

มาตรฐานที่ 3 การจัดการศึกษาประเมินเทียบโอน ความรู้และประสบการณ์งานอาชีพ

ตัวบ่งชี้

8. ระดับคุณภาพของแผนการเรียนและแผนการประเมินเทียบโอนความรู้และประสบการณ์งานอาชีพที่เป็นไปตามโครงสร้างหลักสูตรและมาตรฐานหลักสูตรสำหรับผู้ขอเทียบโอนความรู้และประสบการณ์อาชีพแต่ละราย/กลุ่ม
9. ระดับคุณภาพของตารางเรียนที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการและความพร้อมของสถานศึกษาและผู้ขอเทียบโอนความรู้และประสบการณ์งานอาชีพแต่ละราย/กลุ่ม

มาตรฐานที่ 3 การจัดการศึกษาประเมินเทียบโอน ความรู้และประสบการณ์งานอาชีพ(ต่อ)

ตัวบ่งชี้

10. ระดับคุณภาพของการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเน้นการบูรณาการการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง เพื่อให้ผู้ขอเทียบโอนความรู้และประสบการณ์งานอาชีพมีความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณธรรมจริยธรรมและกิจนิสัยตามมาตรฐานของหลักสูตรแต่ละประเภทวิชา สาขาวิชาและสาขางาน
11. ระดับคุณภาพของการจัดประเมินมาตรฐานวิชาชีพในแต่ละสาขาวิชาและสาขางาน เพื่อเป็นการรับรองว่าผู้ขอเทียบโอนความรู้และประสบการณ์งานอาชีพที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรมีความรู้ ทักษะ พฤติกรรมและลักษณะนิสัยตามมาตรฐานของหลักสูตร แต่ละประเภทวิชา สาขาวิชาและสาขางาน

คุณภาพการจัดการในสถานศึกษาจะเกิดขึ้นได้ด้วย

- นโยบายที่กำหนดจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
- สำนักที่มีบทบาทภารกิจ ดูแลและรับผิดชอบที่จะต้องนำนโยบายสู่สถานศึกษาและกำกับดูแล
- สถานศึกษาจะต้องเป็นฝ่ายปฏิบัติเพื่อให้เกิดคุณภาพตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา

ข้อเสนอในระดับนโยบาย

- 1) **สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาต้องมีนโยบายให้สถานศึกษานำมาตรฐานการปฏิบัติงานเทียบ โอนความรู้และประสบการณ์ไปปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด**
- 2) **สำนักมาตรฐานการการอาชีวศึกษาและวิชาชีพและศึกษานิเทศก์ ต้องร่วมกำหนดระบบและแนวทางในการดำเนินการของสถานศึกษาให้ชัดเจนตั้งแต่เริ่มดำเนินการจนเสร็จสิ้นถึงการสำเร็จการศึกษาการทำงาน ของสถานศึกษาตามมาตรฐานการปฏิบัติตรวจสอบ และให้สถานศึกษาประเมินตนเอง เพื่อเป็นการประกันคุณภาพการปฏิบัติงานเทียบ โอน ประสบการณ์ของสถานศึกษาและยังเป็นการเตรียมพร้อมเพื่อการประกันคุณภาพภายนอกด้วย**
- 3) **สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ สำนักนโยบายและแผน และส่วนการคลัง ต้องร่วมกำหนดหลักเกณฑ์ ระเบียบปฏิบัติ เกี่ยวข้องกับการเงิน**

ข้อเสนอในระดับนโยบาย (ต่อ)

4) สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาวิชาชีพต้องจัดให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแบบเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ต้องเป็นผู้ที่ผ่านการอบรมให้ความรู้ โดยแบ่งเป็นกลุ่มตามหน้าที่ที่รับผิดชอบ กลุ่มที่สำคัญได้แก่

4.1) ผู้อำนวยการ ต้องมีความรู้ความเข้าใจในระบบ กระบวนการ และการจัดการ

4.2) ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หัวหน้างาน และเจ้าหน้าที่ ที่รับผิดชอบ ต้องมีความรู้ความเข้าใจทั้งระบบ กระบวนการ การจัดการ การดำเนินงาน ในรายละเอียดแต่ละขั้นตอน เป็นที่ปรึกษาให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง และนักเรียน นักศึกษาได้เป็นอย่างดี

4.3) ผู้ทำหน้าที่ประเมินเบื้องต้น ต้องมีความรู้ความเข้าใจทักษะในการพิจารณาตรวจสอบหลักฐานเอกสาร งานในสาขาวิชานั้น ๆ

ข้อเสนอในระดับนโยบาย (ต่อ)

4.4) คณะกรรมการที่ทำหน้าที่ประเมินเทียบประสบการณ์ ต้องมีความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการจัดทำเครื่องมือ เลือกลงเครื่องมือ การประเมิน และในสาขาวิชานั้นๆ

4.5) หัวหน้างาน และเจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียน และวัดผล ต้องมีความรู้ความเข้าใจในระบบงานเทียบโอนประสบการณ์การตรวจสอบ การจัดทำเอกสาร หลักฐานทางการศึกษา

- 5) สำนักนโยบายและแผนต้องจัดทำฐานข้อมูลในการวางแผนการจัดการศึกษาในทุกระบบ การเปิดสอนในสาขาวิชาต่าง ๆ สถานศึกษาต้องมีแผนงาน โครงการจัดการศึกษาที่เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
- 6) ศูนย์สารสนเทศต้องจัดทำฐานข้อมูล สถิติ จำนวนนักเรียน นักศึกษา
- 7) ศึกษานิเทศก์ ต้องนิเทศ แนะนำ ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือในเชิงวิชาการ

ข้อเสนอในระดับนโยบาย (ต่อ)

- 8) **สำนักติดตามและประเมินผล** ต้องศึกษาหลักการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มผู้เรียน เทียบโอนความรู้และประสบการณ์ มีการติดตามและประเมินผลเป็นระยะ ๆ และนำเสนอผลต่อผู้บังคับบัญชา เพื่อปรับปรุงแก้ไข พัฒนางานของสถานศึกษา ในส่วนที่ยังต้องปรับปรุง และเป็นข้อมูลในการสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอน
- 9) **สำนักความร่วมมือ** ต้องจัดทำฐานข้อมูลความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการที่ร่วมจัดการอาชีวศึกษา สำหรับกลุ่มผู้เรียนเทียบโอนความรู้ และประสบการณ์
- 10) **สำนักวิจัยและพัฒนา** ต้องทำการวิเคราะห์ วิจัยและพัฒนารูปแบบการดำเนินงาน โดยใช้ข้อมูลทั้งหมดรวมทั้งการศึกษาจากหน่วยงานต่างๆทั้งในและต่างประเทศ

ข้อเสนอในระดับสถานศึกษา

สถานศึกษาต้องมี นโยบายของสถานศึกษาดังต่อไปนี้

1) จัดทำแผนการเปิดสอนการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนกลุ่ม
เทียบ โอนความรู้และประสบการณ์ มายังสำนักน นโยบายและแผน
และสำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ

2) ศึกษา ระเบียบ หลักเกณฑ์ ข้อกำหนดต่าง ๆ

ในการดำเนินงานและให้จัดทำคู่มือการดำเนินงานของสถานศึกษา

3) ตั้งคณะกรรมการตามระบบที่กำหนดไว้ให้ครบถ้วน
ในกระบวนการบริหารจัดการและดำเนินงาน

ข้อเสนอในระดับสถานศึกษา(ต่อ)

- 4) นำนโยบายการนำมาตรฐานการปฏิบัติงานเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ตลอดจนแนวปฏิบัติต่างๆ ไปใช้ในสถานศึกษา เป็นแนวทางการจัดดำเนินการ ตรวจสอบ และประเมินตนเอง
- 5) จัดทำเอกสาร หลักฐานในทุกกระบวนการรวมทั้งของนักเรียน นักศึกษา ให้ครบถ้วน
- 6) ให้ความสำคัญสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อการพัฒนางานในหน้าที่
- 7) จัดให้อยู่ในระบบงานประกันคุณภาพ

ขอขอบคุณ